

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülel Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A széttépett fátyol.

Mikor a kibékülés megtörtént, mikor a magyar nemzet a koronázás ünnepségének görögtűz fényétől elvakítva, rózsás színben látta a jövőt, akkor a magyarság ősi becsületes természetét elhatározta vele, hogy azt az egyezséget, melyet állami fejlődése alapjává tett, becsületesen meg fogja tartani.

A multak sötét emlékei azonban még nagyon is élénken éltek a köztudatban s minduntalan előtörttek, hogy helyet kerjenek maguknak a nemzet érzelmi világában.

Ezek az emlékek nekünk szomorúak, de dicsőségesek voltak. Nem kevésbé szomorúak, de kevésbé dicsőségesek voltak azok a másik félre nézve. Hogy nemzet és uralkodó teljesen megértsék egymást s ne legyen semmi, ami az államhatalom birtokosai között az annyira szükséges egyetértést zavarja, a multak keserű emlékeire kölcsönösen a feledés fátyolát borították.

Igen. Bármily nehezünkre esett is megválni a régi dicsőség emlékeitől, bármily jól esett volna elégtételt szereznünk a szenvedett csufságokért, mi azt a fátyolt soha föl nem lebentettük, hanem még sűrűbbre huzzuk össze, csak azért, hogy lojalitásunkról tanubizonyosságot tegyünk s eloszlassuk a gyanút és bizalmatlanságot, mely netalán tettenkhez férközhetnék.

Pedig beh sokszor csaptak arcul épen akkor, mikor a boldogság mámorea töltötte el szívünket s mikor öntelten kérkedtünk állami önállóságunkkal és törvényeink szuverenitásával!

Hányszor futotta el arcunkat a szegény pirja, hányszor telt meg szívünk keserűséggel, midőn láttuk, hogy legszentebb érzelmeinket semmibe sem veszik, vagy épen kigunyolják, avagy félreértve lázadásnak minősítik!

Hányszor szorult ökölbe kezünk, mikor láttuk, hogy a mi pénzünkön és belőlünk fentartott hadsereg nemcsak hogy nem ismeri, hanem egyenesen megtagadja a magyar államot! Midőn láttuk, hogy a hadseregben nem érvényesülhet édes anyanyelvünk, nem loboghat büszkén a mi nemzeti címerünkkel ékesített nemzeti lobogók, mert utját állja annak az a bizalmatlanság, melyet annyi nagylelkű lemondással és nemes

áldozatkészséggel sem tudunk megtörni!

Mindez félre lebentette a multakra vetett fátyolt, de mi ismét visszahúztuk azt, mert erős volt a hitünk a mi igazainkban és biztunk alkotmányunkban és annak biztosítékaiban.

A komor „soha“, melynek egy ember ajkáról elhangzani nem is volna szabad, nem vette el bizalmunkat, nem ölte ki szívünkben a remény utolsó szikráját. Mert még mindig szemünk előtt lebegett 1867 június 8-ának emléke s nem tudtuk elképzelni, hogy másképp is lehessen, mint ahogy akkor reméltük.

Most már mindennek vége van. 1906. február 19-ének fagyos szele fölébresztett hosszú álmunkból. És fölébredve látjuk, hogy az a fátyol, melyet a multak keserű emlékeire borítottunk, szerte-szét van tépve. Nem mi téptük szét.

Most már szemünk elé tűnnek a kiegyezést megelőző sötét idők még sötétebb eseményei. Látjuk a semmiből zöldágra vergődött s épen azért türehtelen insolentiával tevékenykedő osztrák beamterhadat. Látjuk a censort, a Stadhauptmannot, a Bezirksvorstandot és mind a hány gyűlölt alakja van e szomorú korszaknak. Föltűnnek a távol kódében az aradi síkságból kimagasló bitófák. Látjuk a bujdosókat, kikkel négy-száz év óta mindig tele voltak az erdők és pusztaságok. Feltűnik előttünk Eperjes, Caraffa és mindazok véres alakja, akiket csak valaha ráküldtek a magyarrá, hogy gyötörjék és pusztítsák.

Halljuk a hazájukért halálba kergetett ártatlanok ezreinek jajszavát, halljuk a gályarabok énekét s ez mind ebben az egy szóban olvad össze: Memento.

És mi emlékezünk.

Dr Pál Ernő.

Válasz

a Székely Ujságnak a tanfelügyelő urhoz intézett interpellációra tett megjegyzéseire.

A haladó-párt helyi közlönyét olvasni nem szoktam. Egy párszor én is, mint bizonyára sok más ember, a szerkesztőség különös figyelméből mutatóványszámot kaptam belőle, s akkor elolvastam hajmeresztő közjogi produkióit, láttam, hogy ez nem az az ujság, melylyel hazafiisan gondolkodni és érezni tudó

ember, nézetet cserélhetne; vélt igazai nem olyanok, melyek cáfolatra várnak már csak azért is, hogy a nép lelkét meg ne mételessézzék s ahhoz közel ne férközzenek, hanem olyanok, mint a tengerbe hullott piszok, mely nem szennyezhet, mert a néplélek háborgó hullámai kilökik magukból, mielőtt még a mélyre lejutnának. Hallottam később, hogy a mi önzetlen, hazafias küzdelmünket lekiacinyli, cinikus gunynyal illeti; hallottam, hogy egy szellemes ur ember velünk, de különösen velem igyekszik egy uraságotól levetett köznapni élenek az unalomig vitt variálásával csekély számú olvasóközönséget mulattatni; hallottam valamit a jobb ügyhöz méltó buzgalommal faragott gunynevekről, de mindez meg nem indított, s nem tartottam szükségesnek akár a gyerekes elkeresztelések, akár az éretlen viccelődésekre reflektálni.

Értesültem arról is, hogy ez az ujság zokon veszi tőlem, hogy nehéz és keserves munkám után tisztességesen élni tudok, de a közvéleményt felvilágosítani mégsem tartottam szükségesnek, hiszen ma még nem szorul bizonyításra az a tétel, hogy szabad valakinek megélni keze és esze munkájával szerzett vagyonból, s az egyéni tisztességnek nem feltétlen követelménye sem a váltónyargálás, sem a lelkiösmeret áruba bocsájtása.

A mai napon értesültem azonban a legnagyobb meglepetéssel arról, hogy van ennek az ujságnak egy olyan cikke, mely a közigazgatási bizottság ülésében a tanfelügyelő urhoz intézett interpellációm jogosult voltát teszi bírálat tárgyává, s amennyire ezen ujság által előszabott cél megengedi, tárgyilagosan, a törvényszakaszokra hivatkozással, és azok szó szerinti szövegének idézésével igyekszik kimutatni, hogy interpellációm jogosulatlan volt. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy az első komoly szóra válaszoljak. Kisse szokatlan ugyan a dolog, mert teljesen a főispán discreciónárius joga, hogy mely felszólamlásnak ad helyet, s mert az így netán szenvedett jogsérelem is szabályszerű jogorvoslattal elhárítható: a lapok rendszerint a törvényszerűleg előírt fórumok cognition alapuló döntését kritika tárgyává tenni nem szokták.

Én azonban köztisztviselő vagyok, minden ténykedésem a nagy nyilvánosság ellenőrzése alatt áll, szívesen tűröm a kritikát bárkitől, bármely oldalról jöjjön is az, állók elébe. A cikkező ur, tudatosan-e vagy ösztönszerűleg, de tényleg he-

lyesen két részre osztja a kérdést, s az interpelláció jogos vagy jogtalan voltát bírálja elsősorban tárgyi vagy érdemi, másodsorban formai vagy alaki szempontból. Az érdemi részben megállapítja, hogy minden közigazgatási bizottsági tagnak joga van a tanfelügyelőhöz kérdést intézni.

Ez a tétel egészen correct, csak azt nem értem, minek kell azt olyan nagy apparatussal, szörnyen fontoskodva bizonygatni, hiszen bizonyára tudta és tudja ezt a közigazgatási bizottságnak minden tagja. Egyedül a vármegye főispánja nem osztotta ezt a nézetet, de mert dicséretére legyen mondva, elfoglalt téves álláspontját nem erőszakolta és mert nincs bizonyítékomb arra, hogy itt nem egyszerű tévedésről, hanem szándékos jogfosztási kísérletről lett volna szó, én a magam részéről ezen esetet szóvá tenni és az interpelláció érdemi jogosultságának bírlapi uton való bizonyítása által a vármegye főispánja ellen oldal-támadást intézni már csak azért sem tartottam volna ildomosnak, mert én az általa képviselt politikai iránynyal homlokegyenest ellenkező iránynak vagyok törhetetlen híve, s ha ebből kifolyólag támadni akarom, találok erre sokkal jobb alkalmat, s az ilyen apró tüzsurasoknál sokkal hathatósabb, erőteljesebb és mélyebben vágó fegyvereket is!

A dolognak lényegesebb érdemi részében tehát, melyeket a törvények szabályoznak, a cikkiró ur az én álláspontom védeimére kél, de minden szerénytelenség nélkül szólva, nekem talán ezen védelemre szükségem nem is volt. A miniszteri rendelet, mely a törvény intézkedéseit nem alterálhatja, az interpelláció megtételének külső formáját szabályozza.

A cikkiró által a dolog ezen részére vonatkozólag közölt ügyrendi intézkedés szerint az interpelláció az ülés megnyitása előtt az elnöknel tényleg bejelentendő.

Ez azonban már csak merő formalitás s értelme csak az, hogy az elnök, aki a tanácskozásokat vezetni van hivatva, még a gyűlés megnyitása előtt a tanácskozás egész anyagát attekinthesse.

Ha az interpelláló ezen előzetes bejelentést elmulasztotta, azon egy ülésre, de csakis arra, elveszti az interpelláció megtételéhez való jogát, de mi sem akadályozza abban, hogy ezt a legközelebbi rendes ülésen előterjeszthesse, kivéven azon esetet, ha ennek dacára az interpelláció azonnali előterjesztésébe, úgy az elnök, mint a bizottság tagjai is beleegyeztek. Ezek előrebocsájtása

után lássuk már most a tényállást.

A főispán ur a gyűléseket pontosan a kitűzött időben szokta megnyitni. Ez alkalommal késett egy kissé s így a bizottsági tagok közt elterjedt a híre, hogy betegsége miatt talán fel sem fog jönni és így az alispán ur fog elnökölni.

Miután interpellációm megtenni szándékoztam, s miután úgy volt, hogy az alispán ur elnököl, az interpellációt nála bejelentettem.

Később, amikor a főispán ur mégis megjelent és az ülést megnyitotta, elfeledtem előtte is ismételni bejelentésemet. Ép ezért, mielőtt az interpelláció érdemi előterjesztéséhez kezdettem volna, kérdést intéztem egyenesen a főispán ur felé fordulva, hogy volna egy interpellációm, méltóztatik-e annak azonnali megtetelet megengedni és csak az igenlő válasz után tettem meg előterjesztésemet.

Joggal tetelezhettem fel az elnöklő főispán urról, hogy ő ösmeri a cikkirő ur által hivatkozott és az ő hatáskörét szabályozó §-t s így tudja, hogy előrebocsájtott kérdésem mit jelent.

Eljárásom tehát formai szempontból is szigorúan törvényes volt, s ha az, aki a cikkirő urat a tényállásról informálta, ezt a mozzanatot meg nem figyelte, annak intencióját fel nem fogta, ez csak azt bizonyítja, hogy a cikkirő ur által hivatkozott §-t nem ösmeri, s így az általam előrebocsájtott kérdésnek azzal való szoros összefüggését sem érthette meg. A bizottság valamennyi jelenvolt tagja tanúságot tehet arról, hogy az interpelláció jogosultságát nem ezen formai, hanem az anyagi jog szempontjából vette tagadásba. Különös és közismert előzekegyeségről szó sem lehet, mert hiszen a válaszadás kötelezettsége alul mindenáron abszolút akarta a tanfelügyelő urat, ami ha nem sikerült, csak annak köszönhető, hogy élő törvényeink kétségbevonhatlan rendelkezései még

ma is bírnak bizonyos varázserővel ott, ahol azokat valódi értelmük és jelentőségükből kiforgatni, a legkétségbeesettebb rabulisticával sem lehet.

Dr. Valénsik Ferenc
tiszti főügyész.

KÜLONFÉLÉK.

— **Mai tárcánk.** Lapunk mai számban érdekes tárcát hozunk Péterffy Tamás kedvelt székely írónktól, aki városunkban való rövid tartózkodásáról beszámol a látottakról és tapasztalatairól. Nem épen kedvező ez a nyilatkozat, de igaz.

— **Az igazi és rögtön ható ellenállás** nem csupán abban áll, hogy adót és ujoncot megtagadunk s több efféle későn operáló dolgokat keresztül viszünk. Nem. Ez igen későre fogja éreztetni hatását. Addig pedig a darabont kormány egyenként el-kobozza összes törvényes jogainkat s mire feleszmélünk, rabláncok zörögnek tagjainkon. Az ország összes postahivatalai, valamint az adóhivatalok és állampénztárak, ugyszintén a postatakarékpénztár cheueforgalma óriási pénzkészlettel táplálja napról-napra a darabont-kormányt. Ezt a táplálékot minden egyes polgára a hazának: önként szolgáltatja, holott arra senki sem kényszeríthető. Az egyes adóhivatalokhoz a jó magyar ügyvedek készpénzben helyezik el a bírói letéteket, a kereskedő postai befizelőlap, vagy utalvány mellett küldi postára a pénzt. Holott az adóhivatalhoz a bírói letéteket a részvénytársasági alapon álló takarékpénztárak betéti könyveiben is lehet letenni, a postán pénzt kizárólag pénzeslevél útján is küldhetünk és ha ezt az egész országban egyentelműleg így eszközöljük s a cheue-számlák tulajdonosai magán bankok és takarékpénztárak útján teljesítik fizetéseiket, a törvénytelen kormány kezéből azonnal elvonhatjuk a milliókat, melyeket most nemzeti szabadságunk teljes letérésére felhasznál. Saját pénzünkön és vérünkön való véreken puszit bennünket a hatalom s mi békes tétlenséggel nézünk a bizonytalan jövő elé. Gondolkozunk az elmondottak fölött és a törvény korlátain belül mindent kövessünk el, amivel elháríthatjuk hazánktól

azt az óriási rombolást, mely fokról-fokra elzárja előlünk szabadságunk útját. Tegyük, amíg nem késő, mert a darabont-kormány állandóan folytatja nemzet-ölő munkáját.

— **Az anya levele.** Sényi Kálmán bars megyei főispán beiktatása alkalmából aktuális ez az alábbi levél, melyet egy nagyszerű magyar asszony, Ordódy Vilmosné dr-né intézett fiahoz ifj. Ordódy Vilmos dr-hoz:

Édes fiam Vilki! E hó 12 én, tehát hatvan Vezekényen leszek, hol csak egy napot időzők, ha könnyen szeret teheted, jöjj ki hozzám, beszélni szeretnék veled. Hogy nem irunk, annak okát könnyen kitalálhatod. A lapokból látom, hogy 15 éi jön hozzátok az ujonnan kinevezett főispán. Az esetben, ha nem találkozhatnék veled, megírom, hogy semmi áron hivatalban meg ne maradj, gyere haza, egy darabka kenyér mindig akad számodra idehaza és a meleg szülői szeretet, ezt tudod amugy is. Ellenkező esetben én hazaáruhára rá nem néznék az életben, te pedig az lennél, ha helyt maradnál. Ölel szerető anyád: Irma. Budapest, II. 2. 1906.

Amíg ilyen anyák nevelnek fiaikat ebben az országban, addig nincs ok a jövőben való aggodalomra. Az igazi lobogó hazaszereteten megtörik az erőszak minden törekvése.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszterium ügyvezetője Lányi Imre helybeli posta- és távirdahivatali főnököt a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába posta- és távirdafelügyelőnek nevezte ki. Az igazi érdem méltánylásának tekintjük köz-tiszteletben álló postafőnökünk előléptetését. Huszonkét éve immár, hogy élére állott helybeli postaintézményünknek s ezen huzamos, becsületos szolgálati ideje alatt, feltétlenül magas színvonalra emelkedett a posta városunkban és közmegelegedésre teljesíti nem könnyű feladatát. Igen érdekes a 22 év előtti és a mostani arány összehasonlítása. 1884-ben ugyanis a helybeli posta évi jövedelme 15,000 K, míg az elmúlt 1905-ik évben 67,000 K volt. Lányi Imre főnököt előléptetése alkalmából szívesen üdvözlöljük.

— **A sajtó** igen kellemetlen a kormánynak, mert ez bukatta meg azt az irányt, hogy Magyarországot

az osztrák továbbra is orránál fogva vezesse. Kristóf belügyvivő tehát fordított egyet a dolgon és a lapok és röpiratoknak utcán, nyilvános tereken, házias ulján vagy kikiáltással való árusítását 15 napig terjedhető elzárás és 200 K ig terjedhető pénzbüntetés terhe mellett eltiltotta.

— **A városi képviselőtestület címe.** Székelyudvarhely városának érdemekben (?) összeasztott alkapi-tányáról régen ismert dolog, hogy nagy vallás-bölcsész. Azonban e bölcsködés csodálatos módon mindig a kath. intézmények és személyek kipellengérezésében csucsosodott ki. Eddig ugyan kutyába se vetük e kiszólásokat, tudva, hogy bizonyos bögés úgy sem hallatszik az égig. De legújában a hivatalos helyiség komor unalmát üzi el azzal, hogy Majláth püspökről mondott gyepmesteri stílusban gyalázkodásokat. Hát ez még ettől az individuumtól is sok! Azért vagyunk bátrak a képviselőtestületől kérdezni, vajjon azért szólították-e el a semmittevés edesen puha párnájáról, hogy ilyen elmécségekkel (?) mulattassa a személyzetet? Vagy nem találának-e stílusának megfelelőbb munkakört? (Beküldték.)

— **Osztrákszentmiklós.** A következő levelet vettük: T. Szerkesztő ur! Ujabb néven, de tévesen Székelyszentmiklós kedves közbirto-os-sága, valami cihér-erdőgyűjtemény címen egy különben tiszteletre méltó tagjával képviseltette magát a jelenlegi kormánytól történt tisztelgésnél... Kérem b. lapjában indítványozni, hogy nevezett község hamisított neve helyett, valódi nevére: „Osztrákszentmiklós”-ra helyesbítessék.

— **A nőegyesület jelmezestélye** A hushagyó kedden tartott jelmezestélyről nagytalálkozást el lehet mondani, hogy az — az adott viszonyok szerint — reményesen felül sikerült. Az első négyest 34 pár táncolta és a kellemes estély lefolyását az ország szomorú helyzete felett való és el nem titkolható kedvetlenségen kívül mi sem zavarta meg. Jelmezt öltve jelentek meg: Bodolla Gáborné

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Székelyudvarhelyi hírességek.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája.

Az üdvözlét.

Ott jártam a székelység anyavárosában. Mikor korán reggel az apostolok szekerével bevonultam a városba, a vasutállomástól a Kossuth Lajos utcáig három ablak roncsait láttam a gyalogjárdán. Azt mondták az atyafiak, hogy tüntetés volt szombat este, azért látszanak a nyomai vasárnap reggel.

— Aztán miért tüntettek? — kérdezem.

— Mi instálom a szászokat üdvözöltük.

— Üdvözlöm én is kenteket.

*

Nem kell hinni az írásnak!

Korai volt a bevonulás. Ilyenkor még alusznak az urak. Egy kis kocsma-ba tértem be, ahol jóképű kocsma-rost találtam. Mosakodás után székely szilvóriumot kérek. Hát elő is veszi az atyámfia, valami fránya idegen cédulás üvegben. Még a betű sem volt magyar rajta.

— Minek árul kend idegenországi pálinkát? — kérdezem — mikor jobb a mienk?

Mosolyog a székely, aztán eltörül az ujjával a bajusza alatt. Tölt és megkínál.

— Tessék csak megkóstolni!

Szót fogadok. Megízlelem. Hát csakugyan friss főzésű székely szilvóriumot töltött a külországi bilétás üvegből. Aztán mosolyogva tette hozzá:

— Ne higgyen az ur soha az írásnak! Az írás mindig hazudik!

Eszembe jut ekkor, hogy én is író vagyok és én is mindig hazudok, amikor mesét vagy regényt írok. Az üveg is hazudik, de a pálinka igazi székely benne.

— Töltsön kend még egy pohárral, mondok szeliden.

Milyen a székelyföldi gyáros?

A könyvesináló urral megalkuszunk valami szegődött munkán, mert úgy illik, hogy a székely ember a székelylyel csináltassa a könyvet. Az áldomás ebéd előtt uras, tehát sört iszunk. Én huzom ki a dugót a palackból, aztán kíváncsian válok előttem a sör és tudni akarom, hogy miféle italt isznak a székelyek anyavárosában.

Körülnézem az üveget. Még csak egy betű nem sok, de annyi sincs

rajta. Megkóstolom, hát igen jó. Pompás zamatu sör. Tudakolom, hogy hol a cédula róla?

— Azon nem is volt! — feleli a könyvesináló.

— Hát miféle gyártmány?

— Udvarhelyi.

— Az a fránya! Hiszen nem hallottam én itt a sörgyárnak a híret sem. A lapban sincs hirdetés róla.

A második üvegnél megmagyarázza a könyvesináló, hogy az a gyár nem hirdet soha. A gyár mellett a kocsma-ros idegen sört mér. De azzal a gyáros nem törődik. Különbösen igazi székelyes természetű ember. Még sört is csak annak ad, akinek tetszik.

— Hm! ez érdekes!

— De mennyire! Ezt a négy üveg sört úgy kaptuk tőle, hogy ketten beszéltünk érte. Egyik szívéré szót, hogy ő mégis csak gyáros, a gyárosnak dukál sört árulni! Ez nem hatott nála...

— Hm! és miként jutottatok mégis a sörhöz?

— Harapófogóval huztunk ki tőle négy üveggel és fizettünk érte 48 krajcárt.

Gyapótermelés Udvarhelymegyében.

A székely vonat rettentő lassúsággal gurult le Küküllő mentén. A

kocsi ablakából néztem a hegyoldalakat, a kis székely falvakat. Boldogfalvánál különös látvány kerül a szemem elé. Minden fa ágain bőségesen fehér gumók diszelegnek. A törpe kis fán éppen annyi, mint a magasakon. A szemem fölragyog... Ni-ni! A székely testvérek gyapottat termesztenek, csak hogy ezek a fák nem cserjék, hanem akkorák, mint az almafák és olyanok, mint a szilvafák. Különbösen a gyapottat is le kellett volna gumózni annak idején.

Még közelebről nézem a különös fehér gumókat, aztán látom, hogy az nem gyapot. Ujszékelyen már meg is foghattam az ágat. Szakitottam a székely gyapot-fájáról, ami nem vala más, mint az almapille tojásainak lerakata a szokott fehér hálógöngyöletben. Sokat jártam, de a gyümölcsfát ennyire elhanyagolva még nem láttam február utolsó napjaiban, mikor a hernyózás már idejét multa.

A tekintetes szolgabíró uraknak illendőképpen figyelmébe ajánlom a boldogfalvi és ujszékelyi leggyönyörűbb székely gyapot-termesztést.

*

(ákácvirág), Demény Ferencné (szita-kötő), Fejes Áronné (csillagos ég), Horváth Károlyné (rokokó), ifj. Török Pálné (japán), Daróczy Ilona (bábé), Daróczy Nina (nefelejts), Félégyházi Mariska (japán), Manchen Margit (méhe), Misko'czi Amalka (Szécsi Mária), Nosz Ilonka (spanyol táncosnő), Pap Irma (csángó), Voith Mariska (gárdista) Volt tizenegy dominó és jelmez férfi is. A bevonulás kilenc óraker történt, Rákóczi-induló mellett A kedélyes estélynek hajnal hasadása vetett véget. Bevétel 448 K 40 f, kiadás 270 K. A szegények és árvák segélyezésére fennmaradó tiszta jövedelem 178 K 40 f Felülfizettek: Ifj. Dr Török Pál 6 K, Vajda Lajos 4 K, Dr Valentsik Ferenc 6 K, Dr Szöllösi Ödön 2 K, Dr Horváth Károly 6 K, Ugron János 6 K, Homolai Lajosné 2 K, Hertz Vilmosné 2 K, Gothárd János 1 K, Ferenczi János 3 K, Demény Ferencné 2 K, Fekete Manó 8 K, Dr Urbányi István 2 K, Betegh Pálné 2 K. Összesen 52 korona.

— **Haladó párti vicc.** Az Oltár-egyesület estélyéről kijövet a megyének Kristója ezt a szellemes viccet mondotta: „Szivesebben lettem volna jelen egy cigány lakodalmon.” Szívesen elhisszük neki, mert hasonló hasonlóval... De az már semmiképpen sem fér a fejünkbe, hogy miért sietett másnap — kegyelmes kézsókra...

— **Szombatfalva városrészben** a március 4-én tartandó fillérestély műsora a következő: Énekel az ismétlődő ifjuság. Felolvas Szabó Albert joghallgató. Szaval Sándor Dénes IV. o elemi isk. tanuló. Énekel Kovács Erzsébet, hegedűn kíséri Kovács Lázár. Dialogot előadják Pap Erzsébet és Pék Róza. Szaval János Gáspár VIII. oszt. gim. tanuló. Énekel az ismétlődő ifjuság. Az estélyt Sándor Albertné és Kovács Margit rendezik. Belépés ingyenes. Az önkéntes adományok az iskola céljaira fordíttatnak.

— **A tekentély és tapéntat.** A helybeli reáliskola előtt posztol egy rendőri ruhába öltözött alak. Ott megy el egy székely asszony, aki felismeri az uniformisban régi adó-sát és imígyen köszönti:

Hol van az önálló vámterület sorompója?

A legutóbbi utazásom alatt a Székelyföldön mást nem hallottam, mint politikát. Minden ember úgy foglalkozik (csak szájjal) a politikával, mintha abból élne, pedig hej! kevesen élnek meg abból és azok is keservesen élnek. Éppen az önálló vámterületet tárgyalják rettentő hévvel. A magyar ipar óriási jelentőségét, hasznát. No, mikor a milliókat meghányták vetették, hogy szinte belefáradtak a rengeteg összegek kimondásába, megkérdezem a legnagyobb szónokot, mutatná meg a kalapját.

Ő azt hitte, hogy kíváncsi vagyok az ő nagy eszének az istállójára, hogy bámulok a kalap méretein, mely azt a dicső koponyát fedi. Pedig csupán a kalapgyárost néztem meg. — Olaszországi kalap volt. A ruháját nézem és mivel értek némileg a szövetekhez, látom, hogy a sötét jágerdorfi készítményekből való. Szóval minden külföldi vala a magyar ipar prédikátorán.

Ott végezte vala a hős vitát tisztelt barátunk, hogy hát hol van a magyar önálló vámterület sorompója? Én szerényen, gyöngé-

— Ennye, hogy a suj egyen meg, hát tégedet es rendőrnök öltöztettek? Hiszen még májig sem fizetted ki a kinyerem árát.

A rőndér ur pedig egyet sodorintva bajuszán, nagyot nyel s rá-mordul az asszonyra:

— Hallgasson kee, mer ha tünet minnyát bekésérem...

— **Egy igazi és egy hamisított nyilatkozat.** Biró Ferenc máréfalvi közs. főbíró a »Székely-Udvarhely« szerkesztőségéhez egy levelet intézett. Azonban miismerve párthívünk kéziratát, láttuk, hogy az nem az ő írása és ezen okból annak közlését mult számunkban mellőztük. Kedden Biró Ferenc megjelent szerkesztőségünkben és csodálkozását fejezte ki, hogy a »Székely-Udvarhely«-nek küldött level, miképpen jelenhetett meg az »Udvarhelyi Híradó« febr. 25-iki számában, holott ő a levelet egyenesen és kizárólag hozzánk küldötte. Mi felmutattuk a nekünk Olasz Péter máréfalvi pénztárnok által kézbesített következő tartalmú levelet:

„*Tekintetes szerkesztő Ur.* Én függetlenségi és 48-as érzelmi választó vagyok s resteltem azon alaptalan hírt, hogy én és társaim, Fejérvári miniszter Urnál jártunk volna. Miután rosszul értesülhetett küldetésünkről, kérem becses lapjában jelen levelem közölni, melyben becsület szavammal igazolom, hogy én és társaim a január 30-diki erdőbirtokosok gyűlése határozata értelmében küldöttünk ki, hogy a földművelési miniszter urhoz be adott kérés végrehajtását sürgezzük a tavaszszal esedékes legelő-erdő elkülönítést és 100 holdnál több letarolt hely céltalan beültetése elengedését. Ezt tettük meg, de tisztelgés sehol sem volt s Fejérvári vagy más miniszter Urat látni se kívántunk. Máréfalván, 1906 február 21. *Biró Ferenc, főbíró.*»

Biró Ferenc kijelentette, hogy ezen levél tartalma megfelel annak, amelyet ő nekünk küldött. Azonban az írás nem tőle való, holott levelenek lemásolására s pláne az

hangon szóltam a tehetséges szónokhoz:

— Nézze meg az én ruhámat. Itt a számla a zsebemben, tessék megtekinteni. Scherg Vilmos gyárostól való Brassóból, de itt Segesvárt is lehet kapni a gyárban. A kalapom magyar gyárból való. Tessék csak nézni. És megmutattam. A feleségem Pesten is székely szötteben jár. Az ágyban nem selyem paplan, hanem hágyi székely cserge diszlik, amit Gáspár Gyula küldött Marosvásárhelyről. A törülközőm a sepsiszentgyörgyi szövőgyárból való. A függöny is az ágylepedőket ott-hon szöttek a székely testvéreim. Egyszóval, amit csak kapok magyar földön, azt megveszem és terjesztem is mások között, mert a magyar önálló vámterület sorompója nem a Lajthánál van, hanem minden igaz magyar polgárnak az ajtója küszöbénél. Aztán az a sajnos, hogy ez az utóbbi nem csupán udvarhelyi híresség, hanem országos betegség Kárpátoktól az Adriáig. Aki a magyar ipar fellendítésére a vámsorompót először is a Lajthánál várja — az ugyan várhatja és ha minden magyar azt várja, világ végéig várhatja. *Péterfy Tamás.*

»Udvarhelyi Híradó«-hoz küldésére, senkit fel nem hatalmazott. Ennek igazolására és a »Székely-Udvarhely« szerkesztőségével szemben való bizalmának kifejezése szempontjából, a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

Nyilatkozat.

Alírott ezennel kijelentem, hogy az »Udvarhelyi Híradó« folyó évi február 25-iki számában az én nevemben közölt nyilatkozatot az én tudtom és beleegyezésem nélkül, megbízásom ellenére tették közzé. Én a »Székely-Udvarhely« 48-as újság szerkesztőségéhez intéztem nyilatkozó leveletemet, ahhoz a laphoz, mely a magyar szabadságot rendületlenül küzd s a melynek szerkesztőségében teljesen megbízom és jövőre is megbízom.

A nevezett Híradóban közölt »Nyilatkozat« első három sorát nem irtam és az csak meghamisítása az én levelem tartalmának. Székelyudvarhelyt, 1906. febr. 27.

Biró Ferenc,

máréfalvi közs. főbíró

A tények ilyenképpen való ismeretése után, mindenki előtt világos, hogy Biró Ferenc községi főbíró nevével a legutóbb visszaélés történt. De nem csak ez világos, hanem az a kritikán alóli eljárás is, amellyel az »Udvarhelyi Híradó« részéről velünk szemben Biró Ferenc levele kezeltetett. Most már csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mecsületbeli kötelességének ismer-e, lesz-e erkölcsi bátorsága leközlölni azt a »Nyilatkozat«-ot, melyet mi főnnebb kiadtunk? Mert tudni kell és tudja is a közönség legnagyobb része, hogy az »Udvarhelyi Híradó« csak marni szeret, de hibáját beismerni nem szokta. Különben most az egyszer reméljük a legjobbat. Hát ha a beállott bőjti napok kezdetén magába száll s csak azért is leközli Biró Ferenc máréfalvi főbíró »Nyilatkozat«-át...

— **Gálffy Istvánnak Fenyéd.** Amaz aljas támadására, — melyet az udvarhelyi híradó február 25-iki számában megcselekedett — mindaddig, míg függőben levő igen kényes ügyei hivatalos elintéztést nem nyertek és jegyzői tevékenységének gyümölcsei osztályozva nincsenek, a legnagyobb sajnálatunkra, méltó képpen nem válaszolhatunk és önnel polemiaiba nem bocsátkozhatunk. — Hogy ki áll közelebb az oly sokat emlegetett tömlőchöz és milyen címen, azt a következmények majd megmutatják. Az őnt, mint fenyédi »atyaurestókot«, valóban jellemző hangú és válogatott kifejezésű alaptalan gyalázkodásaiért, addig is a büntető bíróságnál elégtételt keressünk.

— **Rőndéri bölcsesség.** Mult számunkban említettük, hogy a város lelkes ifjusága, szombaton este hazafias felvonulással tüntetett az abszolutizmus ellen. A rendőrség teljes számban kivonult és egyideig nyugodtan kullogtak az ifjuság sorfala mellett; erősen szorongatva az oldalukon költői rendtelenségben lógó kardjukat. Az egyik lábművészeti csemetét szörnyen elfogta a kíváncsiság, és megszólítja:

— András bácsi, miért fogja a kardját?

— Jogom van fogni! — feleli a rőndér s nagy buzgósággal cammog tovább a tömeggel, mint igen okos ember.

— **Szabadság jelvények.** A március 15-iki ünnepélyekre igen csinos. Kossuth Lajos nagyhercegének 1848-beli arcképevel, elefántcsont utanzatból készült nemzeti jelvények kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál és Tarsa könyvkereskedésében) Székelyudvarhelyt. E diszes jelvények darabja tollal 20 fillér, mellre való tü 10 fillér

Közbirtokossági ügyek.

Olasztelek közbirtokossága Kolumban Mihály birtokossági elnök vezetésével február 27-én tartotta meg teljes közgyűlést a tagok elnök érdeklődése mellett. Az elnök üdvözölve a megjelenteket, megállapította, hogy a közgyűlés 15 nappal előbb szabályszerűen hivatott össze s a tárgysorozat a legszelesebb körben közzétételt. Felolvastak lengyel-falvi báró Orbán Ottó birt. elnöknek a »Székely Udvarhely« szerkesztősége aldozatkészségéből megküldött »A székelyföldi erdők es a nép maganjogának elkobzása« c. füzetét s a közgyűlés az abban foglaltakat egyhangúlag magáévá tette és csatlakozik az erdő állami kezelésének megszüntetése tárgyában megindított akcióhoz. Elismerést szavaztak a »Székely-Udvarhely« szerkesztőségének, utasították a közbirtokosság elnökét, hogy ezen lapot azonnal rendelje meg és megfelelő nyílt helyen olvashatás céljából bocsássa az egyes érdeklődő birtokosok rendelkezésére. A jegyzőkönyvet Kolumban Lajos b. jegyző vezette s Bartha Károly es Balácsi József pénztárnok hitelesítették. Tarselnök pedig ifj. Bartha István volt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy fenyédi lakosnak. Gálffy jegyző ellen tett bűnvádi feljelentése ügyében a hivatalos eljárás folyamatba van. Nyugodt lehet, a bíróság igazságosan és részrehajlás nélkül fogja kezelni az ügyet s kideríti a dolgokat a maguk valóságában. Legjobb volna, ha személyesen ellátogatna szerkesztőségünkbe. Teljes titoktartásunkról természetesen előre is biztosítjuk.

Függetlenségi kör Szentgyörgyvárasfalva. A március 15-iki ünnepélyre vagy felelős szerkesztőnk, vagy Dr H. A ügyvéd esetleg mindketten kimennek. Levélben többet.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Tarsa újságkiadó intézete.

Csak oly otthonban

található fel a családi tüzhely boldogsága, ahol a gyermekek egészségesek és erősek A legjobb szer gyermekek egészségének fentartására a SCOTT-fele EMULSIÓ, mely a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolajból készül alfoszforvasavas méz és nátron hozzáadásával.

Ahol SCOTT-fele EMULSIÓ van használatban, ott gyenge, beteges és növéskiben visszamaradt gyermekeket nem találhatni. Minden gyermek előszeretettel veszi, mert a SCOTT-fele EMULSIÓ kellemes, édes ízű és a leggyengébb gyomru gyermek által is megemészthető.

A SCOTT-fele EMULSIÓ valódiságának jele a „hátan nagy csukahalat vivó halász“ védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál.

Dr B U D A I E M I L

„Városi gyógyszer-tára“ BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

50—906.

Arlejtési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi unitarius egyházköztség templomepítésére ezennel versenytárgyalást hirdet

A költségvetésben előirányzott összeg 43827 korona 66 fillér.

Ajánlatok *follyó évi március hó 10-én d. u. 5 óráig* adandók be a lelkési hivatalhoz. (Bethlen-u. 47.)

Ajánlattevők az ajánlott ár 5 százalékat készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban kötelesek melletkelni

A terv, költségvetés és egyéb feltételek a nevezett lelkési hivatalnál megtekinthetők.

Az egyházköztség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők között szabadon választhasson.

Az egyh. előjáráság.

Sz. 1537—906. tkvi

Hirdetmény.

Oczfalva község telekkönyvei (birtokszabályozás) tagosítás következtében az 1869. évi 2579. l. M. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., 1889. XXXVIII. t. c. és 1891. XVI. t. c. cikkek és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak. E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás *Oczfalva* községben 1906. évi március hó 31-én fog kezdődni.

Felhívtnak az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves bevezetésekből eredhetők kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15, 18 §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5, 6, 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak

és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átírási tkvi tulajdonos az átírási létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben ez uton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől esznek. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánó nyilvileg bejegyzve; ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság
Székelyudvarhelyt, 1906 febr. 21.
Dr. MIHÁLY,
kir. tszéki egyes bíró.

491—1905. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az oklándi kir. járásbírósnak 1905. évi Sp. 273. számú végzése következtében Dr. Hinléder Fels Ernő ügyvéd által képviselt Szabady Tivadar oklándi lakos javára, Bartha Andor bardoci lakos ellen 288 K 48 f s jár erejéig 1905. évi szeptember hó 6-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2300 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 4 ökrök és 3 gép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 273/2. sz. végzése folytán 288 K 48 f tőkekövetelés és eddig összesen 40 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Bardoczon alperesnél leendő eszközzésére 1906. febr. 2-3-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kütüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1906. febr. 19.

POLLAk IGNÁC.
kir. bir. végrehajtó**Pályázati hirdetmény.**

Az udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság egy második **gyakornoki állásra**

pályázatot hirdet ideiglenes minőségben egy év eltelté után esetleg véglegesítették. Felső kereskedelmi iskolai vagy hasonló fokú minősítéssel bírók előnyben részesülnek.

Évi fizetés 800 K és 300 K lakbér illetmény. Saját kezűleg irt kérvények a bizonyítvány másolatokkal március hó 15 ig nyújtandók be az igazgatóságához.

Az állás azonnal elfoglalandó.
Székelyudvarhely, 1906. febr. 22.

1—2 *Az igazgatóság.*

Három szép szoba, konyha, kamara külön udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Eladó beltelek új köház nagy kerttel. Értekezni lehet Rudnyák Péter kertész, tulajdonosnál.

Hirdetés.

Nálam nagyon finom, jó, valódi

tiszta szőlő bort

lehet kapni nagyban, literenként 16 krért.

Herberth Mihály, Erked.

Jelszavam: szoliditás, pontosság és mérsékelt árak!

Új cipészüzlet!

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a barátok templomával átellenben **Batthyány-tér 11.** szám alatt üzletet nyitottam. Raktárt tartok mindenféle férfi, női és gyermek cipőkben. Rendelésre a legjobb anyagból olesó arban pontosan szolgállok.

Teljes tisztelettel:

Szöcs Gergely.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ^{LD}
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsakavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban.

Felgyülemlet hibátlan 2--7 méter hosszú

maradékok,

flanelk, tenniszszövetek, Barchent 12 kr. mtrkint, cöppe-rek, kretonok 16 kr. méterenkint, schifonok igen jó 18, 22 kr. méterenkint.

férfi-ruha posztómaradékok egy és fél métertől három és fél méter hosszú drbokban 95 kr. métere.

Szöttes-maradékok igen szép 16 és 20 kr. méterenkint.

Legolesőbb árak!

Videkre utánvet mellett küldetnek.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmuárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolesőbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Mindig friss fűszerárak!